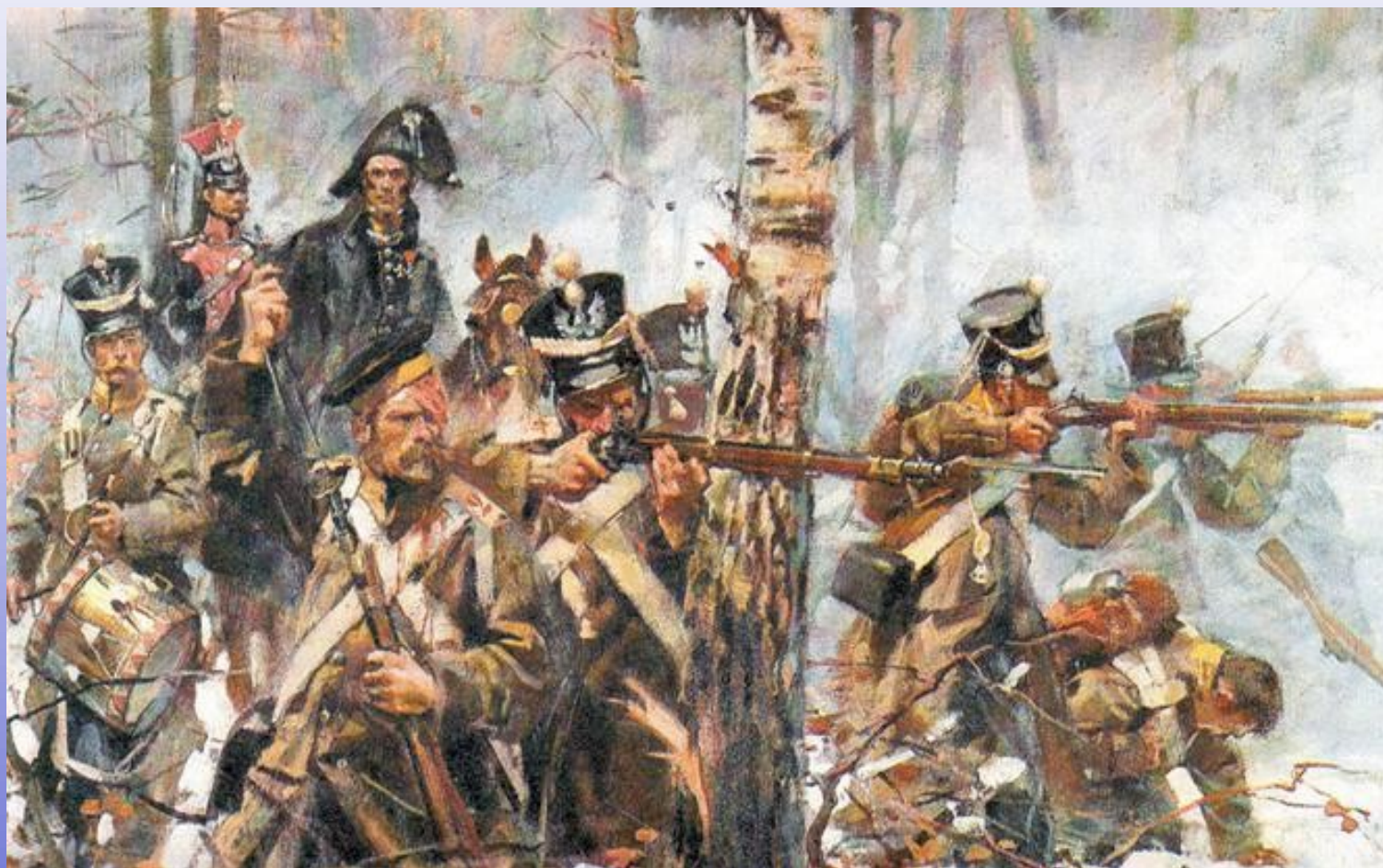

Historyczne LOS-y

Nr 1/2020 (listopad - grudzień)

W numerze:

Stan wojenny

Powstanie listopadowe

Piłsudski w Częstochowie

Wielki przyjaciel Polaków — Ferdinand Foch

Zimna wojna (cz. I)

1

Redakcja: mgr Teresa Rygaliak-Weźgowiec, mgr Renata Białowas, mgr Ewelina Noszczyk
oraz Członkowie Koła Mitośników Dawnej Częstochowy

...

Tytułem wstępu:

”

Drodzy Czytelnicy!

Już od pewnego czasu chcieliśmy stworzyć w naszej szkole gazetkę, która będzie przybliżać młodym czytelnikom historię Polski i świata. Jest wśród nas szerokie grono osób, zainteresowanych mrokami dziejów i pasjonatów, którzy chętnie odkrywają mniej znane fakty historyczne, bo i o takich ciekawostkach chcemy pisać! Pokażemy Wam również, że Częstochowa to bardzo ciekawe miasto. „Odkryjemy” dla Was zapomniane fakty, wydarzenia, będziemy wspominać ciekawych ludzi, którzy tworzyli naszą, częstochowską społeczność.

Oddajemy w Wasze ręce gazetkę „**Historyczne LOS - y**”. Wszystkie teksty, krzyżówki i rebusy powstały dzięki Wam, młodzi pasjonaci. Cieszymy się z Waszego zapału do pracy, do zgłębiania historii naszej Ojczyzny. Szczególnie raduje nas fakt, że pomimo trudnej sytuacji, możemy na Was liczyć. Zachęcamy wszystkich do współtworzenia tej wyjątkowej gazetki szkolnej.

Z serdecznymi pozdrowieniami Zespół Redakcyjny:

Teresa Rygalił-Weźgowiec

Renata Białowas

Ewelina Noszczyk

oraz członkowie Koła Miłośników Dawnej Częstochowy

”

Józef Piłsudski w Częstochowie - 20 października 1921 roku

Józef Piłsudski przyjechał do Częstochowy z oficjalną wizytą, jeszcze jako Naczelnik Państwa, tylko raz. Zaraz po niej, na pamiątkę tego wydarzenia, ulica prowadząca do dworca kolejowego z Dojazd przemianowana została na Piłsudskiego.

"Witaliśmy Jagiellonów i Sobieskich, witaliśmy potem z musu Wilhelmów i innych wrogich dygnitarzy zaborców, dziś mamy szczęście powitać własnego naczelnika państwa, którego przyjmujemy z otwartym sercem i szczerą radością".

Fragment przemówienia ojca paulina Mariana Paszkiewicza z dnia 20 października 1921 roku.

Ale Marszałek bywał również w Częstochowie nieoficjalnie...

Piłsudski pierwszy raz przybył do Częstochowy w lipcu 1902 roku. Zatrzymał się w budynku, który niestety nie zachował się do dnia dzisiejszego, pod adresem al. Wolności 20. Ze względów bezpieczeństwa, jako działacz PPS, Piłsudski zmienił miejsce pobytu i przebywał na ulicy Kopernika.

Druga wizyta miała miejsce jesienią 1905 roku. Już po śmierci Marszałka, "Goniec Częstochowski" donosił, że pobyt miał dramatyczny przebieg. O przyjeździe Piłsudskiego do Częstochowy dowiedziała się carska policja.

Częstochowscy kolejarze stanęli na wysokości zadania i ukryli Piłsudskiego – działacza PPS - w wierzy ciśnień, która znajdowała się na terenie Dworca Kolei Warszawsko –Wiedeńskiej. Konspirator zmylił policję carską i uniknął aresztowania.

Zimą 1906 roku przyszedł Marszałek Polski przybył trzeci raz do naszego miasta. Wizyta Piłsudskiego w Częstochowie odbywała się w głębokiej konspiracji. Celem wizyty było spotkanie się z działaczami niepodległościowymi PPS.

T. Rygalik-Weźgowiec

https://czestochowa.wyborcza.pl/czestochowa/1,48725,17964115,Jak_Pilsudski_przyjechal_do_Czestochowy_i_ukrywal.html

Romantyczny zryw Polaków – powstanie listopadowe

Koniec lat 20 XIX to okres, w którym zaczęto rozważać możliwości walki zbrojnej. Bardzo obawiano się, że nowy car Mikołaj I czeka jedynie na pretekst by zlikwidować autonomię Królestwa Polskiego. Docierające do Polaków wieści o sukcesach powstańców w Grecji, o wybuchu rewolucji lipcowej we Francji, czy powstaniu w Belgii motywowały Polaków do podjęcia sprzeciwu - głównie młode pokolenie i studencką młodzież. W 1830 roku, we wrześniu car postawił w stan pogotowia wojsko Królestwa Polskiego, co przez Polaków zostało zrozumiane jako wspólny marsz polskich i rosyjskich oddziałów na Zachód w celu stłumienia powstania belgijskiego. Akcję taką jak ta uznano za hańbiącą dla polskiego żołnierza. Podporucznik Piotr Wysocki, który stał na czele konspiracyjnego sprzysiężenia w warszawskiej Szkole Podchorążych Piechoty postanowił zgładzić lub uwięzić księcia Konstantego i opanować Warszawę.

https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=WGRS7t7_Itg

W nocy z 29 na 30 listopada 1830 r. wybuchło powstanie listopadowe wywołane przez członków sprzysiężenia Piotra Wysockiego oraz młodzież akademicką. Na początku zryw ten nie przynosił, ani nie zapowiadał sukcesów. Plan jednak był prosty: zabić księcia Konstantego, opanować Warszawę oraz wezwać cały kraj do powstania. Atak na Belweder okazał się nieskuteczny - nie udało się uwięzić Konstantego, który zdołał zbiec. Mieszkańcy zamożniejszych dzielnic Warszawy również niezbyt kwapili się do pomocy powstańcom, ratunkiem była natomiast ludność uboższych dzielnic, która pomogła w walkach ulicznych. Władzę przejęła Rada Administracyjna, a w grudniu dyktatorem powstania został gen. Józef Chłopicki. Twierdził on, że „Półgłówki zrobiły burdę, za którą wszyscy przepłacić ciężko mogą”. Zaczął on też paktować z Mikołajem I, car jednak zażądał bezwarunkowej kapitulacji, a Chłopicki podał się do dymisji.

<https://pl.pinterest.com/pin/396668679656589742/>

W 1831 roku sejm ogłosił detronizację Mikołaja I jako króla polskiego, a władzę wykonawczą powierzył Rządowi Narodowemu. W odpowiedzi na to, Rosja wysłała na ziemie polskie korpus liczący 115 tysięcy żołnierzy. Armia Polska miała tylko 50 tysięcy, jednak znakomicie wyposażonych i wyćwiczonych żołnierzy. Pierwsza bitwa odbyła się pod Grochowem, podczas której polskiej armii udało się powstrzymać pochód wojsk rosyjskich na Warszawę. Wczesna wiosna 1831 roku przyniosła powstańcom dalsze sukcesy. Wzmocnione ochotnikami oddziały polskie przeszły do ofensywy i postępowały za cofającymi się Rosjanami. W marcu i kwietniu polskie oddziały odniosły zwycięstwa pod: Wawrem, Dębem Wielkim oraz Iganiami. Przełomowe znaczenie dla losów powstania miała klęska zadana siłom polskim przez Rosjan w bitwie pod Ostrołęką pod koniec maja 1831 roku. Powstanie listopadowe zostało ostatecznie stłumione jesienią 1831 roku. Przyczynami tego upadku było m.in. to, że armia polska liczebnie ustępowała rosyjskiej, zawiodła też nadzieja polityków na uzyskanie realnej pomocy ze strony Zachodu. Nie udało się również skłonić chłopów do udziału w powstaniu, ponieważ nie podjęto drażliwej dla większości szlachty kwestii uwłaszczenia. Mimo klęski powstanie to odbiło się szerokim echem w Europie. Uznano, że uniemożliwiło ono interwencję Rosji w Belgii i Francji, a tym samym przyczyniło się do uratowania zdobyczy rewolucji lipcowej. Powstanie listopadowe można uznać za romantyczny zryw Polaków ponieważ pokazało ono tragedię pobawionego wolności narodu i jego potrzebę walki o spełnienie nadziei, którą żyli Polacy. Powstanie to pokazało słabość narodu polskiego, ponieważ romantyczny zryw dotyczył przede wszystkim szlachty. Organizatorzy powstania nie docenili również poparcia ludu warszawskiego co m.in. przyczyniło się do klęski, szlachta mogła zachęcić obywateli do walki np. dodatkowymi przywilejami, prawami. Zamiast tego opierała się na swoich romantycznych ideałach widocznych w dziełach np. Mickiewicza czy Słowackiego.

L. Kwec

Był taki grudzień... Stan wojenny w Polsce

Grudzień jest to czas w którym wiele osób czuje atmosferę nadchodzących świąt Bożego Narodzenia. Dzieci czekają na wymarzone prezenty, a dorośli na spędzenie czasu w gronie rodziny. W czasie PRL-u przygotowania do świąt rozpoczynano o wiele wcześniej niż w obecnych czasach. Wszystkie potrawy były przygotowywane własnoręcznie, łapano karpie, lepiono uszka, gotowano barszcz, niestety 13 grudnia 1981 r. zmienił pojęcie świąt dla Polaków mieszkających wówczas w Polsce.

12 grudnia 1981r. około godziny 24:00 w Belwederze odbyło się posiedzenie Rady Państwa, na którym podjęto uchwałę dzięki, której w całym kraju zaczął obowiązywać stan wojenny. W noc z soboty na niedzielę 13 grudnia o godzinie 24:00 oddziały Zmotoryzowanych Odwodów Milicji Obywatelskiej (ZOMO) rozpoczęły ogólnokrajowe aresztowania działaczy opozycyjnych. Tego samego dnia około godziny 22:30 rozpoczęto akcje „Azalia”. Akcja ta miała na celu opanowanie i wyłączenie central telefonicznych i obiektów teletransmisyjnych. Po północy zamilkły telefony w konsulatach i ambasadach, telefony cywili również nie odbierały sygnału.

O godzinie 6:00 Polskie Radio wygłosiło przemówienie gen. Wojciecha Jaruzelskiego w, którym poinformował rodaków o wprowadzeniu stanu wojennego w kraju:

Obywatelki i obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej!

Zwracam się dziś do Was jako żołnierz i jako szef rządu polskiego. Zwracam się do Was w sprawach wagi najwyższej. Ojczyzna nasza znalazła się nad przepaścią. Dorobek wielu pokoleń, wzniesiony z popiołów polski dom ulega ruinie. Struktury państwa przestają działać. Gasnącej gospodarce zadawane są codziennie nowe ciosy. Warunki życia przytłaczają ludzi coraz większym ciężarem. Przez każdy zakład pracy, przez wiele polskich domów, przebiegają linie bolesnych podziałów. Atmosfera niekończących się konfliktów, nieporozumień, nienawiści - sieje spustoszenie psychiczne, kaleczy tradycje tolerancji. Strajki, gotowość strajkowa, akcje protestacyjne stały się normą. Wciąga się do nich nawet szkolną młodzież.

Wczoraj wieczorem wiele budynków publicznych było okupowanych. Padają wezwania do fizycznej rozprawy z "czerwonymi", z ludźmi o odmiennych poglądach. Mnożą się wypadki terroru, pogróżek i samosądów moralnych, a także bezpośredniej przemocy.

<https://wyborcza.pl/56,140981,21106541,stan-wojenny,,1.html>

Szeroko rozlewa się po kraju fala zuchwałych przestępstw, napadów i włamań. Rosną milionowe fortuny rekinów podziemia gospodarczego. Chaos i demoralizacja przybrały rozmiary klęski. Naród osiągnął granice wytrzymałości psychicznej. Wielu ludzi ogarnia rozpacz. Już nie dni, lecz godziny przybliżają ogólnonarodową katastrofę. Uczciwość wymaga, aby postawić pytanie: Czy musiało do tego dojść? Obejmując urząd Prezesa Rady Ministrów wierzyłem, że potrafimy się podźwignąć. Czy zrobiliśmy więc wszystko, aby zatrzymać spiralę kryzysu?

Historia oceni nasze działania. Nie obeszło się bez potknięć. Wyciągamy z nich wnioski. Przede wszystkim jednak minione miesiące były dla rządu czasem pracowitym, borykaniem się z ogromnymi trudnościami. Niestety - gospodarkę narodową uczyniono areną walki politycznej. Rozmyślne torpedowanie rządowych poczynań sprawiło, że efekty są niewspółmierne do włożonego wysiłku, do naszych zamierzeń. Nie można odmówić nam dobrej woli, umiaru, cierpliwości. Czasem było jej może aż zbyt wiele. Nie można nie dostrzec okazywanego przez rząd poszanowania umów społecznych. Szliśmy nawet dalej. Inicjatywa wielkiego porozumienia narodowego zyskała poparcie milionów Polaków. Stworzyła szansę pogłębienia systemu ludowładztwa, rozszerzenia zakresu reform.

Te nadzieje obecnie zawiodły. Przy wspólnym stole zabrakło kierownictwa "Solidarności". Słowa wypowiedziane w Radomiu, obrady w Gdańsku odstąpiły bez reszty prawdziwe zamiary jej przywódczych kręgów. Zamiary te potwierdza w skali masowej codzienna praktyka, narastająca agresywność ekstremistów, jawne dążenie do całkowitego rozbioru socjalistycznej polskiej państwowości. Jak długo można czekać na otrzeźwienie? Jak długo ręka wyciągnięta do zgody ma się spotykać z zaciśniętą pięścią? Mówię to z ciężkim sercem, z ogromną goryczą. W naszym kraju mogło być inaczej. Powinno być inaczej. Dalsze trwanie obecnego stanu prowadziłoby nieuchronnie do katastrofy, do zupełnego chaosu, do nędzy i głodu. Surowa zima mogłaby pomnożyć straty, pochłonąć liczne ofiary. Szczególnie wśród najsłabszych - tych, których chcemy chronić najbardziej. W tej sytuacji bezczynność byłaby wobec narodu przestępstwem.

Trzeba powiedzieć: dość! Trzeba zapobiec, zagrozić drogę konfrontacji, którą zapowiedzieli otwarcie przywódcy "Solidarności". Musimy to oznajmić właśnie dziś, kiedy znana jest bliska data masowych politycznych demonstracji, w tym również w centrum Warszawy, zwołanych w związku z rocznicą wydarzeń grudniowych. Tamta tragedia powtórzyć się nie może. Nie wolno, nie mamy prawa dopuścić, aby zapowiedziane demonstracje stały się iskrą, od której zapłonąć może cały kraj. Instynkt samozachowawczy narodu musi dojść do głosu. Awanturnikom trzeba skrępować ręce, zanim wtrącą ojczyznę w otchłań bratobójczej walki.

<https://www.zachod.pl/156875/38-lat-temu-komunistyczne-wladze-wprowadzily-w-polsce-stan-wojenny/>

Obywatelki i obywatele!

Wielki jest ciężar odpowiedzialności, jaka spada na mnie w tym dramatycznym momencie polskiej historii. Obowiązkiem moim jest wziąć tę odpowiedzialność - chodzi o przyszłość Polski, o którą moje pokolenie walczyło na wszystkich frontach wojny i której oddało najlepsze lata swego życia. Ogłaszam, że w dniu dzisiejszym ukonstytuowała się Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego. Rada Państwa, w zgodzie z postanowieniami Konstytucji, wprowadziła dziś o północy stan wojenny na obszarze całego kraju.

Fragment przemówienia gen. Wojciecha Jaruzelskiego nadanego przez radio i telewizję polską 13 grudnia 1981 roku.

<https://gazetawroclawska.pl/tag/stan-wojenny-wroclaw>

<https://wyborcza.pl/56,140981,21106541,stan-wojenny-w-fotografii.html>

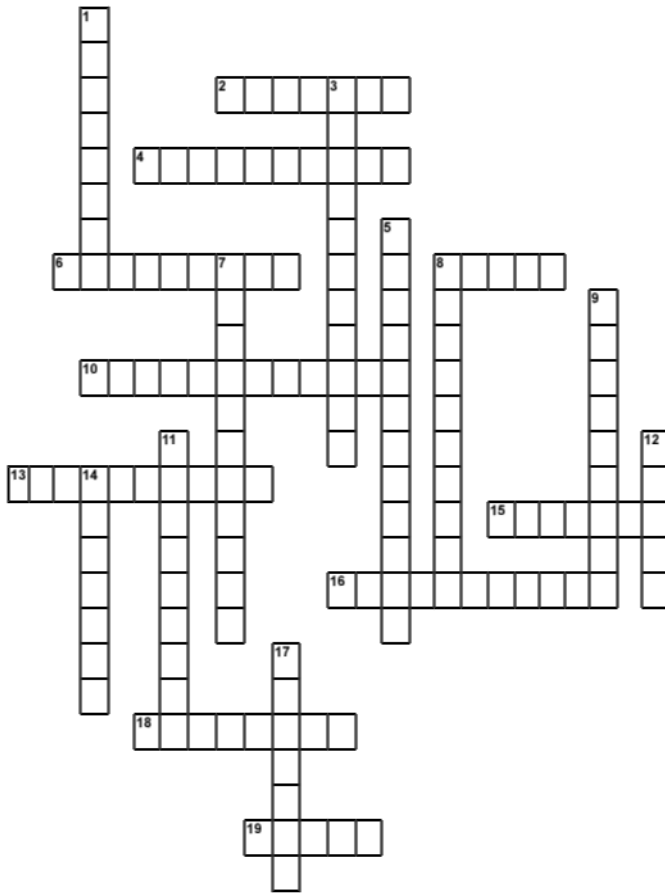
<https://opinie.wp.pl/stan-wojenny-w-liczbach-6126039447300225a>

Wyłączono komunikację telefoniczną (w późniejszym czasie zostaje przywrócona lecz rozmowy telefoniczne były kontrolowane. Rozmowę poprzedzał komunikat: *rozmowy kontrolowane, rozmowy kontrolowane...*) oraz wprowadzono cenzurę w mediach i korespondencji. Wprowadzono godzinę policyjną początkowo od godziny 19:00 do godziny 6:00 zmieniono ją jednak od godziny 22:00 do godziny 6:00. Panował całkowity zakaz opuszczania granic kraju (lotniska były nieczynne, a granice zamknięte). Wstrzymano wydruk prasy oprócz dwóch gazet rządowych- „Żołnierz Wolności” oraz „Trybuna Ludu”. Był zakaz zmiany miejsca zamieszkania bez wcześniejszego poinformowania władz administracyjnych oraz wstrzymano zajęcia szkolne i wykłady na uczelniach.

Wprowadzenie stanu wojennego zmieniło życie Polaków nie do poznania. Rodacy byli zastraszeni i często bici. Na ulicę Polskich miast wyjechały czotgi, aby pilnowały porządku publicznego. Każde złamanie narzuconych restrykcji było srogo karane.

A. Góra

Zabawa z historią w tle - krzyżówka

Poziomo:

2. ... Wiedeński
4. Który generał wkroczył w maju na Grodzieńszczyznę?
6. 22.IV.1831 r. - bitwa pod ...
8. Gdzie przebywali polscy wysłannicy?
10. W 1831 r. w Augustowskim operował oddział Michała ...
13. Kto dowodził wojskami rosyjskimi po śmierci Dybicza?
15. Armia rosyjska z 336 działami była dowodzona przez feldmarszałka ...
16. Przez kogo zostało potępione powstanie?
18. Jaką partyzantkę zwalczały wojskowe władze rosyjskie?
19. 29 listopada 1830 r. podporucznik ... Wysocki wszedł do Szkoły Podchorążych Piechoty w Łazienkach

Pionowo:

1. Jaką budowlę wzniesiono na koszt Polski?
3. Polskie powstanie narodowe przeciwko Imperium ...
5. Jaka komisja została powołana 29.XII.1819 r. przez dyktatora?
7. Cenzura wprowadzona w 1819 r.
8. Gdzie przesłano przejęte listy i wiadomości z Wiednia?
9. Pod czym kierownictwem powstało Towarzystwo Patriotyczne 1 grudnia?
11. Pod czym dowództwem przebił się Korpus przez Wołyń?
12. W 1819 r. Aleksander I zniósł wolność ...
14. Kto przewodził Komisji Rządu Tymczasowego w lipcu 1831 r.?
17. Rosyjski poeta z 1831 r.

E. Dłubak

Rysunek satyryczny

Państwo polskie w okresie I wojny światowej

Rysunek satyryczny Bogdana Nowakowskiego z 1916 r.

Bogdan Nowakowski przedstawił na rysunku Orła – symbol Polski, któremu przepiłowano kajdany. Niestety dostoyny ptak został pozbawiony piór.

Postacie w mundurach, stojące obok uciemżonego Orła, symbolizują państwa zaborcze - Austro-Węgry i Niemcy, które odarły nas z godności.

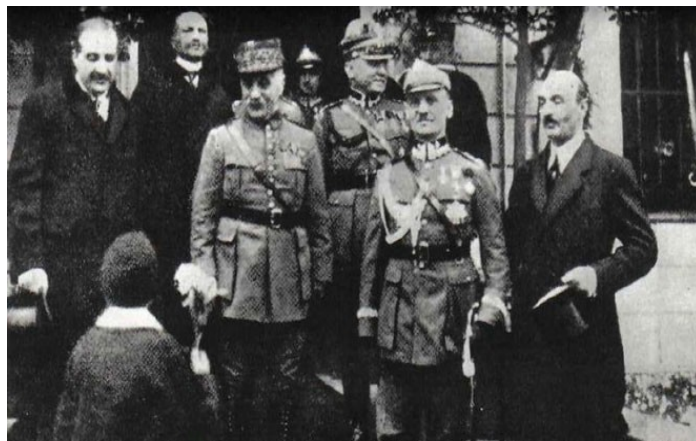

Wielki przyjaciel Polaków - Ferdynand Foch a sprawa polska

<https://dziennikpolski24.pl/ferdynand-foch-marszalek-z-ciupaga-czyli-niezwyciezony-wodz-w-krakowie/ga/12072541/zd/23777327>

Ferdynand Foch - urodził się **2 października 1851 roku** w urzędniczej rodzinie, we francuskim mieście **Tarbes**. Jego dziadek ze strony matki walczył w wojnach rewolucyjnych i napoleońskich – może to sprawiło, że Ferdynand już we wczesnej młodości chętnie czytał opisy historycznych bitew. Francuz znany był jako przyjaciel Polski. Ferdynand Foch nie krył swojej sympatii do Polski. Uważał m.in., że osłabienie Niemiec po **I wojnie światowej** musi się dokonać m.in. poprzez wzmocnienie Polski. W trakcie trwania działań wojennych Foch wspierał formowanie polskich sił zbrojnych na ziemi francuskiej. Prawdziwą ciekawostką jest to, że marszałek trzech narodów jeszcze jako dziecko wiele zawdzięczał pewnemu Polakowi – niejakiemu lekarzowi Michałowskiemu, który jako emigrant osiadł we Francji i był rodzinnym lekarzem państwa Fochów. W kontekście polskiej historii często mówi się, że powstanie wielkopolskie **z przełomu lat 1918 i 1919** było najbardziej udanym w naszych dziejach. Trzeba pamiętać, że być może takim by ono nie było, gdyby nie znacząca pomoc ze strony marszałka Focha i Francji. Dzięki niemu powstańcze oddziały wielkopolskie objęto postanowieniami powojennymi i włączono do wojsk sprzymierzonych, co w praktyce sankcjonowało ich władzę zdobytą w powstaniu na terenie zaboru pruskiego. Jak widać był to potężny sukces Wielkopolan na drodze ich przyłączenia do odradzającej się Rzeczypospolitej. Poznaniacy i pozostali Polacy nigdy Ferdynandowi Fochowi tego wsparcia nie zapomnieli. Ówczesne gazety nie mogły się nachwalić wielkości Focha i jego działań. **13 kwietnia 1923** na wniosek ministra Spraw Wojskowych gen. dyw. Kazimierza Sosnkowskiego i premiera rządu gen. dyw. Władysława Sikorskiego, dekretem prezydenta RP Ferdynand Foch otrzymał stopień marszałka Polski. Również **15 kwietnia** Francuz został odznaczony **Krzyżem Wielkim Orderu Wojennego Virtuti Militari i Orderem Orła Białego**. Polskie uczelnie wyższe: Uniwersytet i Politechnika Lwowska, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet Poznański uhonorowały marszałka Focha tytułami doktora honoris causa. Od **26 kwietnia 1923** jest również Honorowym Obywatelom Grudziądza, w uznaniu zasług dla armii gen. Józefa Hallera. Oprócz tego Francuz zdobył honorowe obywatelstwo między innymi Torunia oraz stał się patronem wielu ulic w miastach Polski. Pełne bohaterskich wyczynów życie marszałka Focha zakończyło się **20 marca 1929 r.** w Paryżu. Spoczął w Kościele Inwalidów obok wielkiego idola swojej rodziny – Napoleona Bonapartego.

<https://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/822340,Ferdynand-Foch-marszalek-trzech-narodow>

M. Kubik

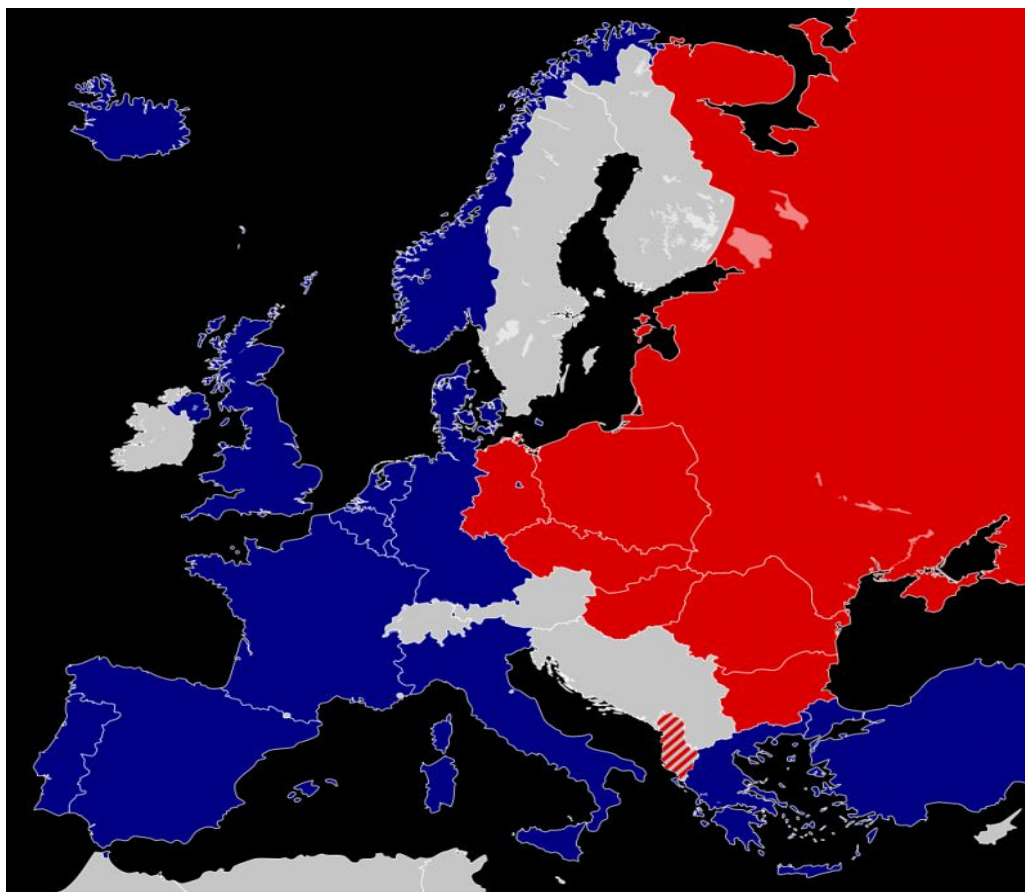
"W okowach Zimnej Wojny" - cz. I

Zimna Wojna - umowna nazwa trwającej w latach 1947 - 1991 rywalizacji Stanów Zjednoczonych oraz Związku Radzieckiego na tle politycznym, terytorialnym, oraz zbrojeniowym...

Rozdział I

"Strony konfliktu"

Kiedy w roku 1945 zakończeniu dobiegła II Wojna Światowa, Ziemia podzieliła się na dwie części, Komunistyczny wschód oraz kapitalistyczny zachód. Głównym ośrodkiem strony demokratycznej było USA, z militarnym potencjałem NATO, natomiast po stronie Socjalistów, ZSRR które sprawowało władzę polityczną, a jej zapleczem armii był Układ Warszawski.

<https://histmag.org/jak-powstalo-NATO-9914>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Flaga_NATO

https://pl.wikipedia.org/wiki/UK%C5%82ad_Warszawski#/media/

Rozdział II

"Prolog Konfliktu"

Jest luty roku 1947 George Kennan wysłał do Moskwy telegram, oznajmiając stosunek Stanów Zjednoczonych wobec władzy Związku Radzieckiego.

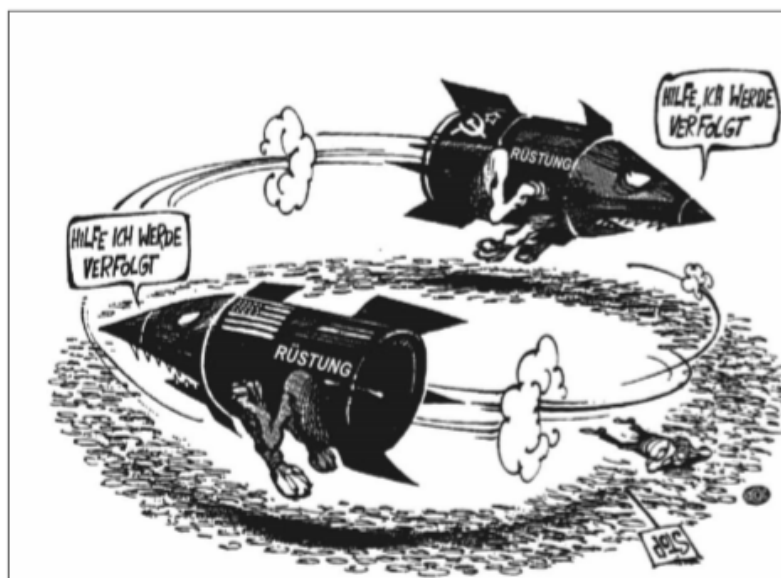
Telegram ten będzie miał spory wpływ na późniejszą strategię USA. Następnie we wrześniu strona Sowiecka wysłała przez pośrednictwo ambasadora w ZSRR rządowi amerykańskiemu telegram Novikowa, gdzie USA zostaje oskarżone o tworzenie monopolu kapitalistycznych, dążących do wywołania nowego konfliktu. Niedługo potem, 6 września, James Francis Byrnes wygłasza sprzeciw wobec planu Morgenthaua oraz oznajmia, że wojska amerykańskie będą stacjonowały na terenie RFN. 9 lutego 1946 roku Stalin ogłasza swoje stanowisko w związku z poprzednimi wydarzeniami, w przemówieniu zawarł słowa: "Komunizm oraz kapitalizm nie mogą razem egzystować" to stwierdzenie było uznane przez władze Zachodu jak zadeklarowanie III wojny światowej. Kiedy obie strony stały się sobie wrogie, dowódcy socjalistyczni zakazali korzystania z pomocy państw kapitalistycznych, co było jednoznaczne z odrzuceniem amerykańskiego planu Marshalla.

P. Sroka

Rysunek satyryczny przedstawia wyścig zbrojeń.

Warszawa 2003, s. 230.

Źródło 2. Niemiecki rysunek satyryczny z 1981 r.

Objaśnienia: RÜSTUNG (napis na raketach w języku niemieckim) – zbrojenia; HILFE, ICH WERDE VERFOLGT (tekst w „dymkach” w języku niemieckim) – Ratunku, jestem ścigany.

Histoire/Geschichte: L'Europe et le monde depuis 1945, Paryż 2006, s. 110.

Uwaga Uczniowie!!! Osoba, która jako pierwsza dokona prawidłowej interpretacji rysunku otrzyma ocenę bardzo dobrą z aktywności z historii!!! Odpowiedzi należy przesyłać na adres email biblioteki szkolnej: biblioteka8los@gmail.com

Czekamy na Wasze odpowiedzi :)

Bunt dekabrystów jako symbol oporu wobec caratu w Rosji

Nie potrafię w objęciach rozkoszy, wśród klęski, sromotnej bezczynności trawić młodych dni. Pozwalać, aby dusza wygasła mi pod samowładztwa jarzmem ciężkim - pisał w wierszu jeden z dekabrystów.

26 grudnia 1825 w Petersburgu wybuchło powstanie dekabrystów. Nazwa wywodzi się od daty wybuchu antycarskiego powstania - 26 grudnia 1825 (14 grudnia wg kalendarza juliańskiego) - po rosyjsku - diekabr.

Przyczyny wybuchu powstania

Rosja w I połowie XIX wieku przeżywała okres wewnętrznych trudności. Rozkład ustroju feudalno-pańszczyźnianego i narastanie niezadowolenia wśród różnych grup społeczeństwa. Duży wpływ na sytuację w Rosji miały wojny napoleońskie, które z jednej strony umocniły zewnętrzną pozycję caratu, a z drugiej doprowadziły do konfrontacji różnych systemów rządów.

Aleksander I, panujący w latach 1801-1825, w początkowym okresie rządów wydawał się być carem o liberalnych poglądach, zdolnym do zreformowania państwa w duchu swobód obywatelskich. Okazało się jednak, że car z biegiem lat coraz bardziej odchodził od idei przyświecających pierwszym latom jego panowania. Szczególnie odczuwalne było to po roku 1815, kiedy to Europa uznała cara rosyjskiego za zbawcę od „korsykańskiego potwora” (Napoleona), to zaś przekonało władcę rosyjskiego o swojej nieomyślności. W rezultacie druga połowa rządów cara doprowadziła jedynie do zaostrzenia polityki wewnętrznej i ograniczania swobód obywatelskich.

Taka forma rządów powodowała opór w szerokich kręgach oświeconej części społeczeństwa, zwłaszcza zaś wśród wykształconej i liberalnej części szlacheckiej kadry oficerskiej. Młodzi rosyjscy oficerowie, "dzieci 1812 roku", mieli możliwość zetknięcia się z hasłami i ideami rewolucyjnymi. Do kraju wrócili z postanowieniem walki z samowładztwem i absolutystycznym systemem rządów. Zaczęli tworzyć tajne organizacje i spiski. Debatowano nad sposobami zmiany obecnego stanu rzeczy w Rosji. Zasadniczymi hasłami stało się zniesienie poddaństwa chłopów i zaprowadzenie systemu demokratycznych rządów. Inspiracją dla dekabrystów stały się też narastające w Europie ruchy narodowowyzwoleńcze. Ze szczególną uwagą śledzili grecką walkę o wolność. W odpowiedzi na despotyczne rządy Aleksandra, w wojsku zaczęły powstawać coraz to nowe spiski, mające na celu przejęcie władzy po śmierci cara i wprowadzenie szeregu reform w duchu liberalnym i oświeceniowym. Największe znaczenie miały dwie organizacje powstałe w roku 1821 - Związek Północny i Związek Południowy.

Program organizacji spiskowych

Przygotowany przez Pawła Pestela program Towarzystwa Południowego (Prawda Ruska) przewidywał likwidację pańszczyzny i poddaństwa chłopów, zniesienie różnic stanowych, wywłaszczenie wielkiej własności, wprowadzenie republiki i stracenie carskiej rodziny. Mniej radykalny był program Związku Północnego.

Postulował on wprowadzenie monarchii konstytucyjnej opierającej się na monteskiuszowskim trójpodziale władz. Mimo różnic, Towarzystwa współpracowały ze sobą. Towarzystwo Południowe utrzymywało również kontakty z polskim Towarzystwem Patriotycznym. Dekabryści, jak nazywa się szlacheckich rewolucjonistów rosyjskich, działających w latach dwudziestych XIX wieku, podjęli walkę z caratem w imieniu hasła wolności i równości.

Wybuch i przebieg powstania

Przygotowania do zbrojnego wystąpienia nabrały rozpędu w 1825 roku. Po śmierci cara Aleksandra I władze powinien przejąć jego starszy brat Konstanty. Jednak ten, przebywający w Królestwie Polskim, w tajemnicy zrzekł się praw do tronu, na rzecz swojego brata Mikołaja I. Społeczeństwo rosyjskie nie wiedziało o tajnych rokowaniach na temat sukcesji. Fakt ten wykorzystali dekabryści. **26 grudnia 1825 na placu Senackim w Petersburgu** miała się odbyć uroczystość składania przysięgi na wierność Mikołajowi. Oddziały pod dowództwem spiskowych oficerów odmówiły wierności nowemu carowi. Doszło do zbrojnego starcia. Jednak opór powstańców został szybko zdławiony. Mikołaj I nie miał innego wyboru i musiał powstanie zdusić siłą. W rezultacie ataków wiernych carowi sił, powstańcy zostali zmuszeni do odwrotu, później zaś bezwładnej ucieczki. Klęską zakończyły się również próby wywołania powstania na innych terenach. Mikołaj I był w stanie pewnie uchwycić władzę w państwie. Zawiodła organizacja i brak sojuszników w szerszych kręgach społecznych.

Powstańcy na Placu Senackim

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Dekabry%C5%9Bci>

Jak pisał historyk Ludwik Bazylow: "Śledztwo w sprawie dekabrystów trwało kilka miesięcy i objęło prawie 600 osób. Przywódców przesłuchiwał także sam car, lecz mimo jego zapewnienia, że zapomni i przebaczy, jeśli tylko będą szczerze zeznawać, wyroki były straszne".

Skazano 289 osób, przywódców na śmierć. Wyroki pięciu z nich (Paweł Pestel, Siergiej Murawjow-Apostoł, Piotr Kachowski, Michaił Bestużew-Riumin, Konrad Rylejew) wykonano przez powieszenie (25 lipca 1826). Były to pierwsze wykonane kary śmierci od czasu Katarzyny II . Pozostałym, m.in. Nikicie Murawjowowi , Aleksandrowi Bestużewowi zamieniono karę śmierci na długoletnie zesłanie na Syberię. Pozostali oskarżeni również zostali zesłani lub skazani na więzienie. W trakcie śledztwa został aresztowany m.in. Michaił Murawjow, późniejszy Wieszatelnik, który przed 1821 r. związany był podczas służby wojskowej z organizacjami, z których wywodzili się dekabryści. Został uwolniony po pięciu miesiącach.

5-godzinny bunt dekabrystów stał się na lata symbolem opory wobec caratu w Rosji.

Rewolta dekabrystów

<https://wyborcza.pl/alehistoria/1,121681,19398779,rewolta-dekabrystow.html>

Mikołaj I po stłumieniu buntu chciał mieć wszystko i wszystkich pod kontrolą. Z zaciętością tropił swych przeciwników, stworzył tajną policję i stał się żandarmem Europy. Przekonany o swej misji obrońcy porządku w Rosji, Polsce i Europie, trwale wbił się w pamięć XIX-wiecznej społeczności, jako krwawy pogromca powstania listopadowego 1830 roku oraz rewolucji węgierskiej.

Imperator Mikołaj I Romanow

<http://www.wiking.edu.pl/article.php?id=794>

Trauma związana z zamachem na cara była odczuwalna w społeczeństwie rosyjskim jeszcze przez wiele lat. W obawie przed powtórzeniem się powstania car wołał trzymać się konserwatywnej polityki. Jednocześnie Rosja była jednym z nielicznych krajów, których nie objęły ruchy narodowościowe i ludowe, zwane Wiosną Ludów, w roku 1848. Nieudany pucz wojskowy dekabrystów na dobre zakonserwował rosyjski system rządzenia.

D. Krawczyk

B. Krawczyk

Obrona klasztoru na Jasnej Górze

podczas *potopu szwedzkiego*

W 1655 roku 40 tysięczna armia na czele z królem Szwecji Karolem X Gustawem wkroczyła do Rzeczypospolitej z Pomorza Szczecińskiego i Inflant. Polacy skapitulowali pod Ujściem, a Szwedzi w ciągu czterech miesięcy zajęli ziemie polskie, między innymi Warszawę i Kraków. Obroniło się kilka twierdz, a wśród nich był klasztor paulinów na Jasnej Górze.

Wojska szwedzkie rozpoczęły oblężenie Jasnej Góry 18 listopada 1655 roku. Klasztoru broniła heroicznie 300 osobowa załoga, w skład której wchodził również zakonnik. Nie mogąc poradzić sobie z oporem ze strony Polaków, 22 listopada 1655 roku Burchard Müller, dowódca szwedzki, wysłał list do Karola X Gustawa, prosząc o dostarczenie ciężkich dział. Pod osłoną nocy 25 listopada 1655 roku obrońcy pod dowództwem Piotra Czarnieckiego zorganizowali wypad z twierdzy i zagwoździli dwa działa, mordując napotkanych żołnierzy szwedzkich. Niezłomna postawa obrońców Jasnej Góry utwierdziła Szwedów w przekonaniu, że klasztor jest nie do zdobycia.

Po licznych, nieudanych szturmach na Jasną Górę, w dniu 27 grudnia 1655 roku Szwedzi zrezygnowali z dalszego oblężenia, a ojciec Augusty Kordecki, przeor klasztoru paulinów, podziękował Matce Bożej Częstochowskiej za ocalenie. Obrońcy byli dobrze przygotowani do stawienia oporu najeźdźcom, a wojska szwedzkie, składające się głównie z jazdy, nie przystosowane do prowadzenia walk w warunkach oblężenia.

T. Rygalik-Weźgowiec

https://pl.wikipedia.org/wiki/Obl%C4%99%C5%BConie_Jasnej_G%C3%B3ry#/media/Plik:Jasna_G%C3%B3ra_1655.jpg

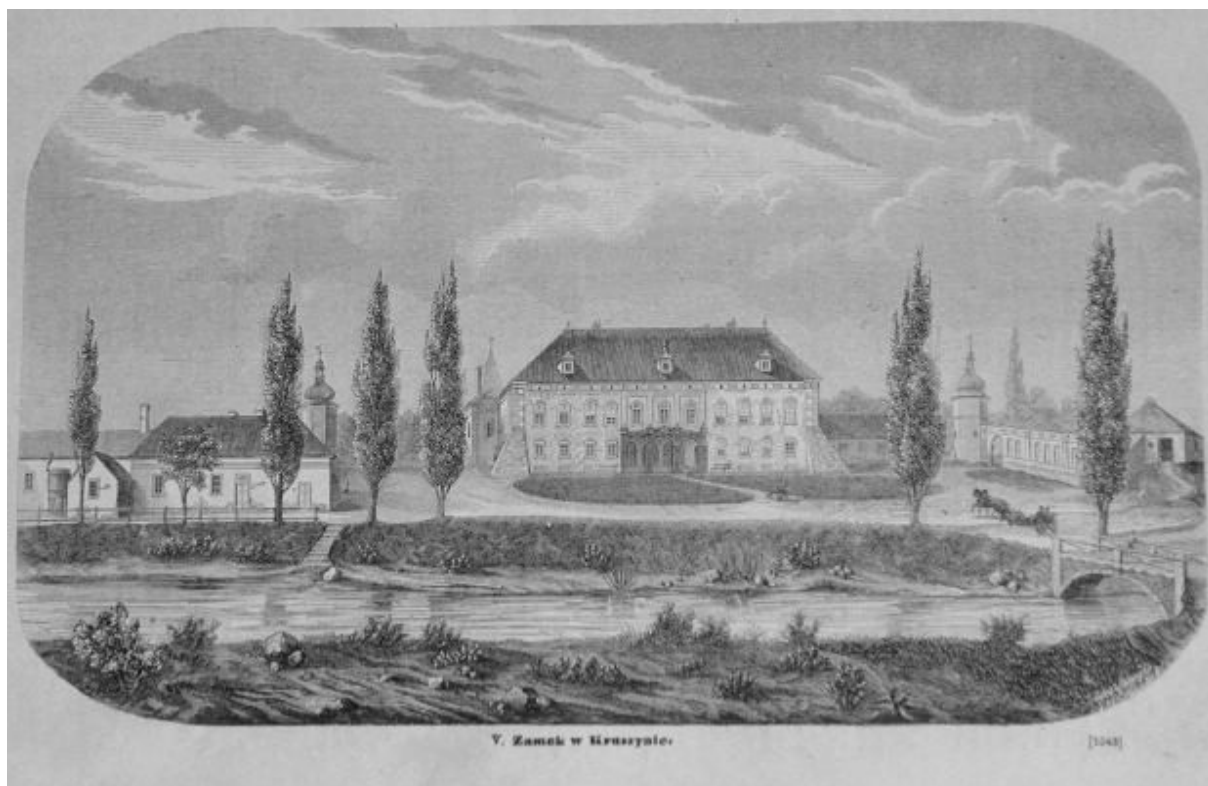
Ciekawostki historyczne

Pałac Danhoffów w Kruszyń

Nieopodal Częstochowy jest miejscowość Kruszyń. Właśnie tam, w samym sercu wspaniałego parku, znajduje się mocno zrujnowany, ale nadal przepiękny pałac, którego pierwszym właścicielem był Kacper Danhoff. Zamożny wojewoda dorpacki nie szczędził grosza na budowę swojej rezydencji. Zatrudnił włoskiego architekta Tomasza Ponciniego, który stworzył arcydzieło sztuki barokowej. Wystawną, wspaniałą rezydencję, godną koronowanych głów. W pałacu bywali królowie polscy z dynastii Wazów: Zygmunt III, Jan Kazimierz, Władysław IV.

W roku 1670 na Jasnej Górze król Polski Michał Korybut Wiśniowiecki pojął za żonę Eleonorę Habsburg, a pierwsza część uroczystości weselnych odbyła się właśnie w Kruszyń. Arcyksiężniczka austriacka do tego stopnia ukochała to miejsce, że po śmierci męża zamieszkała tam na stałe. Kiedy Jan III Sobieski wyprawił się pod Wiedeń, to właśnie w Kruszyń odpoczywał przed ostateczną konfrontacją z Imperium Osmańskim.

T. Rygalik-Weźgowiec

<https://czestochowa.wyborcza.pl/czestochowa/7,150461,21445830,mamy-w-okolicach-czestochowy-niezlego-stracha.html>

Kalendarium Historyczne - Listopad

- 1 listopada** – w 1918 roku rozpoczęły się polsko - ukraińskie walki o Lwów.
- 2 listopada** – w 1660 roku wojska polskie pokonały Rosjan pod Cudnowem.
- 4 listopada** – w 1794 roku wojska rosyjskie dokonały rzezi warszawskiej Pragi. Była to ostatnia bitwa w okresie Rzeczypospolitej Obojga Narodów
- 5 listopada** – w 1370 roku zmarł Kazimierz Wielki, ostatni król Polski z dynastii Piastów.
- 6 na 7 listopada** - w 1917 roku wybuchła rewolucja w Rosji.
- 8 listopada** – w 1632 roku Sejm Elekcyjny wybrał na króla Polski Władysława IV Wazę
- 9 na 10 listopada** - w 1938 roku doszło do tzw. Nocy Kryształowej w wyniku której na bezprecedensową skalę dewastowano żydowskie miejsca kultu, niszczone własność, a samych Żydów zabijano lub osadzano w obozach koncentracyjnych.
- 11 listopada** – w 1918 roku w Compiegne podpisano zawieszenie broni, kończące I wojnę światową. Jest to równocześnie rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę po 123 latach zaborów.
- 15 listopada** - w 1920 roku utworzono Wolne Miasto Gdańsk.
- 17 listopada** – w 1370 roku Ludwik Węgierski został koronowany w Krakowie na króla Polski.
- 18 listopada** – w 1655 roku wojska szwedzkie rozpoczęły oblężenie Jasnej Góry.
- 22 listopada** – w 1963 roku zginął w zamachu w Dallas w Teksasie prezydent Stanów Zjednoczonych - John Fitzgerald Kennedy
- 25 listopada** – w 1795 roku ostatni król Rzeczypospolitej Obojga Narodów Stanisław August Poniatowski abdykował na rzecz Rosji.
- 27 listopada** – w 1941 roku wojska alianckie pokonały Niemców pod Tobrukiem
- 28 listopada** – w 1627 roku flota polska pokonała flotę szwedzką pod Oliwą.
- 29/30 listopada** - wybuchło powstanie listopadowe, jeden z największych zrywów niepodległościowych w okresie zaborów. Powstanie zakończyło się klęską 21 października 1831 roku, kiedy padł Zamość - ostatni punkt oporu powstańców.

Kalendarium Historyczne - Grudzień

- 1 grudnia** – w 1825 roku Mikołaj I Romanów został cesarzem Rosji.
- 2 grudnia** – w 1805 roku pod Austerlitz Napoleon Bonaparte pokonał wojska austriacko – rosyjskie.
- 7 grudnia** – w 1941 roku Japonia zaatakowała Pearl Harbor na Hawajach, rozpoczynając wojnę ze Stanami Zjednoczonymi.
- 9 grudnia** – w 1922 roku Gabriel Narutowicz został wybrany na pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.
- 10 grudnia** – w 1905 roku Henryk Sienkiewicz odebrał literacką nagrodę Nobla.
- 13 grudnia** – w 1981 roku w Polsce wprowadzono stan wojenny.
- 14 grudnia** - w 1575 roku książę Siedmiogrodu Stefan Batory został ogłoszony królem Polski.
- 15 grudnia** - w 1981 roku podczas stanu wojennego oddziały ZOMO spacyfikowały górników KWK „Manifest Lipcowy” w Jastrzębiu – Zdroju.
- 16 grudnia** – w 1981 roku podczas stanu wojennego oddziały ZOMO spacyfikowały górników KWK „Wujek” w Katowicach, zabijając 9 górników.
- 16 grudnia** - w 1944 roku wojska niemieckie rozpoczęły ofensywę w Ardenach, która wobec przewagi aliantów zakończyła się klęską Wehrmachtu
- 17 grudnia** – w 1970 roku doszło w Gdyni do masakry robotników Stoczni im. Komuny Paryskiej, gdzie zginęło 10 osób oraz do walk ulicznych w Szczecinie, w których zginęło 16 osób – tzw. Czarny Czwartek.
- 18 grudnia** – w 1916 roku zakończyła się jedna z najkrwawszych bitew I wojny światowej – bitwa pod Verdun.
- 21 grudnia** – w 1944 roku Leopold Okulicki został mianowany dowódcą Armii Krajowej.
- 27 grudnia** – w 1918 roku rozpoczęło się powstanie wielkopolskie.
- 31 grudnia** – 1999 roku Borys Jelcyn złożył dymisję ze stanowiska prezydent Rosji.

